

V. Osetsyk, Doctor of Sciences (Economics), Professor
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv,
A. Prulutsky, Degree Seekers
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

PRIORITY AREAS OF STATE REGULATION ON AGRICULTURAL MARKETS

The article defines the essence and peculiarities of state regulation of the agricultural market. The author defines problematic issues and priority directions of strengthening of state influence on the effective functioning of the agricultural market.

Keywords: agricultural market, institutionalization, pricing, infrastructure, demand, supply.

УДК: 330.342.24 : 001

Е. Прушківська, докторант
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

РОЛЬ ЗНАНЬ У ФОРМУВАННІ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОГО СУСПІЛЬСТВА: НАЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Стаття присвячена дослідженню ролі знань в процесі формування постіндустріального суспільства. Доведено, що в основі його формування в національній економіці повинні бути знання. З'ясована роль знань та інформації в постіндустріальному суспільстві, що набуває особливої актуальності після глобальної кризи. Обґрунтована необхідність економічних знань при одночасному русі до постіндустріального суспільства та формуванні ринкової економіки.

Ключові слова: знання, інформація, економіка знань, економічне мислення, національна економіка, ринкова економіка, постіндустріальне суспільство, ринкова економіка, цивілізаційний рух.

Всі цивілізації відрізняються одна від одної, але істотною є те, що основою прогресивного розвитку кожної країни і всього людства в цілому є сама Людина, її моральна позиція, багатопланова діяльність, культура, освіченість, професійна компетентність. Починаючи з середини XVIII століття, наука виконувала роль системоутворюючого фактора організації суспільства. "Наука була базовим інститутом, оскільки в ній формувалась єдина картина світу, світогляд, загальні теорії, і по відношенню до цієї картини виділялися окремі теорії й відповідно предметні галузі професійної діяльності в суспільній практиці" [1, с. 13]. Центром розвитку суспільства були наукові знання, а продукування цих знань – одним із видів, який визначав можливості інших сфер діяльності (матеріального і духовного виробництва).

З XVIII до середини XX століття традиційним було те, що відкриття в науці були первинними, а практика йшла за наукою, підхоплюючи ці відкриття й реалізуючи їх в суспільному виробництві. Але поступово наука почала переключатися на технологічне вдосконалення практики ("науково-технологічна революція" ⇒ "технологічна революція"). Основна увага вчених зосереджується на розвитку технологій. Тобто наука почала більше обслуговувати практику. Якщо раніше, в основі наукового узагальнення були теорії й закони, то сьогодні наука концентрує свою увагу на моделях, які характеризуються неоднозначністю та неординарністю вирішення проблем.

Але очевидно, що дієва модель корисніша абстрактної теорії. В історії розвитку науки домінують два основних підходи до наукових досліджень: чиста наука, яка ґрунтується на теоретичному пізнанні та наука, яка базується на технологічному вдосконаленні практики. Другий підхід сьогодні домінує. Якщо раніше наука продукувала вічні знання, а практика ними користувалася, то зараз в основному наука продукує ситуативні знання (особливо в гуманітарних, суспільних, технологічних галузях). Значна частина наукових досліджень сьогодні здійснюється в прикладних галузях і присвячується розробці оптимальних ситуативних моделей організації виробництва. Але ці моделі оптимальні в даний час і в даних умовах. Результати таких досліджень актуальні в короткостроковому періоді, а якщо змінюються умови в довгостроковому періоді, то ці моделі стають недієздатними. Слід зауважити, що все ж такі ці дослідження мають науковий характер і є необхідними в сучасних умовах. Але все ж така потреба в глибоких і ґрунтовних знаннях спричинена об'єктивною реальністю динаміч-

ного світу. Знання сьогодні є запорукою успішного розвитку не тільки самої людини, а й виступають основним фактором економічного розвитку. Усвідомлення цього на національному та нано- рівнях дозволить здійснити прорив в якісному розвитку українського суспільства.

Враховуючи багатоаспектність проблем формування та розвитку постіндустріального суспільства, заснованого на знаннях, та їх взаємозв'язок з різними аспектами функціонування економічної системи на різних рівнях економіки, окремі питання даної тематики вивчалися багатьма зарубіжними та вітчизняними вченими різних шкіл та напрямків. Роль знань в постіндустріальному суспільстві розглядали зарубіжні вчені: Д. Белл, П. Друкер, М. Кастельс, Ф. Махлуп, Л. Туроу, Т. Стюарт, Т. Стоуньєр та інші [2-7].

Даній проблематиці присвячені праці українських вчених: Ю. Бажала, В. Базилевича, А. Гальчинського, В. Гейця, О. Грішної, А. Задой, А. Маслова, В. Тарасевича, А. Чухно та інших [8-14].

Серед російських вчених виділяємо праці: В. Іноземцева, Р. Капелюшнікова, Г. Клейнера, В. Макарова, Б. Мільнера, А. Новікова, А. Пороховського та інших [15-18].

Незважаючи на значну кількість праць щодо даної проблематики залишається невисвітленою роль знань в аспекті формування ринкової економіки та постіндустріального суспільства.

Метою даної статті є з'ясування ролі знань в національній економіці в процесі формування ринкової економіки та руху до постіндустріального суспільства.

В Україні одночасно відбувається процес формування ринкової економіки, тобто відпрацювання механізмів ринку, де рушійною силою є підприємництво, і рух до постіндустріального суспільства, з іншого, де повинен домінувати інтелект і розум, з одного боку, та духовність, моральність, людяність – з іншого.

Значний внесок в теорію постіндустріального суспільства та ролі знань в ньому зробив український вчений А. Чухно, який підкреслює, що суспільство пройшло шлях від знання у одиничному прояві до знань множинних, зосереджених у чисельних галузях, тобто, якщо знання раніше мали загальний характер, то сьогодні стали глибоко спеціалізованими. "Перехід від загальних знань до комплексу спеціалізованих перетворює їх на силу, здатну створити нове суспільство. Але таке суспільство повинно бути засноване на знаннях, організованих у вигляді спеціалізованих дисциплін, а його членами мають бути люди,

які володіють спеціальними знаннями у різних галузях. Саме в цьому їхня сила та ефективність" [19, с. 88].

Гальчинський А. в праці "Економічна методологія. Логіка оновлення" визначає роль знань в постіндустріальному суспільстві наступним чином: "...знання, як і інформація перетворюються на безпосередньо продуктивну силу, основний лімітуючий ресурс відтворювального процесу, визначальний чинник економічного зростання та розвитку" [10, с. 349]. На нашу думку, дискусійним є питання щодо лімітованості знань як ресурсу. Оскільки знання це необмежений та невичерпний ресурс, а їх споживання веде до самозростання. Свідченням цього є не тільки наше спостереження, а й теоретико-методологічне дослідження знань А Чухно, який доводить, що "...знання – це такий феномен, який може споживатися у процесі виробництва в необмеженій кількості відтворювальних циклів. Вони невідчужувані, а набуття певного обсягу знань не зменшує їх. Знання зберігаються незалежно від простору. Вони водночас можуть перебувати і споживатись в багатьох місцях [20, с. 455]. Про необмеженість знань свідчить також теорія про напіврозпад знань (про "половину життя знання"). Це визначення запозичене з фізики, де існує поняття періоду напіврозпаду радіоактивності. Мається на увазі, що інтенсивність випромінювання радіоактивної речовини поступово скорочується, але ніколи не зникає остаточно. Тому визначається період, за який випромінювання скорочується наполовину. Стосовно знання дана аналогія справедлива. Людина ніколи нічого не забуває остаточно, і при певних обставинах з її пам'яті впливає щось, здавалося б, давно забуте. Період напіврозпаду знань визначається як час після завершення навчання, протягом якого професіонали втрачають половину отриманої компетентності. Сьогодні вважається, що період напіврозпаду знань у сфері науки і проектування складає близько 5 років.

Окрім природного витіснення з активної пам'яті індивідуума частини знань, які не використовуються, процес їх зносу має ще одну сторону. Це моральне старіння низки відомостей і положень під тиском новітніх досягнень науки і техніки. Аналізуючи характер знань, П. Кніхт робить висновок про те, що існують знання з довгим періодом напіврозпаду і знання з коротким періодом напіврозпаду в межах тієї шкали, на якій розташовується те або інше знання [21]. Довготривалі знання даються людині академічною базовою освітою, яка вимагає достатньо тривалого періоду, тоді, як знання з коротким періодом напіврозпаду вимагають коротшого періоду навчання, але частковість їх збільшується впродовж всього життя (заміна одних професій на інші в результаті зміни структури виробництва). Обидва ці типи знання характеризуються різною економічною віддачею. Короткотермінові знання можуть і повинні окупуватися за короткий період часу, а витрати на їх отримання виявляються даремними через старіння. Тривалі знання мають значно довший цикл віддачі. Більш того, вони є базою для інтенсивного оновлення короткострокових знань. Саме з цієї причини інвестування у фундаментальну освіту дають суспільству значну економічну ефективність. Практичний аспект цього підходу, можна прослідкувати в національній економіці. Зокрема, знання з коротким періодом напіврозпаду від-

повідають умовам діяльності деяких галузей третинного сектору національної економіки, зокрема, у галузі фінансового посередництва, послуги сфері торгівлі, послуги щодо організації дозвілля, культурних та спортивних заходів та інші. Знання з довгим періодом напіврозпаду є фундаментальними і більш стійкими до впливу чинників морального старіння. Окрім того, вони є базою для здобуття багатьох видів знань з коротким періодом напіврозпаду. На наш погляд, більш тривалий період життя мають знання, адаптовані до умов суспільного сектору економіки та державного управління, а також сектору науки, який виступає основним продуковачем знань, а освіта його розповсюджувачем.

В постіндустріальному суспільстві провідну роль повинні відігравати знання з тривалим періодом життя, оскільки це "фундамент", який забезпечує потенційну можливість "носію знань" отримати нові короткотермінові знання, на які є попит, продикуваний часом і реаліями економічного буття (перекваліфікація, підвищення кваліфікації у зв'язку із зміною потреб сучасного ринку праці).

Глобальна криза загострила суперечності в постіндустріальних країнах, які проявляються в тому, що, ситуативні, неґрунтовні знання, "знання-інформація", "знання-технологія" не змогли сформувати високорозвинене суспільство, засноване по своїй суті на знаннях. Оскільки можна створити новітні технології, сучасне обладнання, але не можливо дуже швидко змінити саму людину. Яка повинна бути високоінтелектуальною із високим рівнем моральності, глибокими цінностями, а в суспільстві не відбувалося "аномії" [22, с. 299-313]. Мертон Р. розглядає аномію як розтління системи моральних цінностей, вакуум ідеалів, у більшості людей переважає споживчий підхід до життя. На нашу думку, для упередження виникнення суспільства "аномії" в Україні, необхідно формувати постіндустріальне суспільство, в основі якого – знання. Постіндустріальне суспільство – це не тільки інформаційне суспільство, чи суспільство послуг, це перш за все суспільство, по своїй суті, засноване на знаннях (рис. 1).

Маємо також власну точку зору щодо ролі інформації в постіндустріальному суспільстві. Багато вчених знання та інформацію сприймають як ідентичні, не надаючи останнім ролі базового елемента у формуванні суспільства. "Інформацію" ми розглядаємо як первинну стадію знань, а "дані" – вторинну, "знання" – як вищу стадію. Отже, ієрархію цих категорій можна представити наступним чином: "інформація – дані – знання".

За визначення UNPAN між даними, інформацією й знаннями такий взаємозв'язок: дані можна побачити безпосередньо; інформація – це сукупність даних, об'єднаних у кластер вищого рівня, якому притаманні зміст і значимість, а пройшовши через фільтр сприйняття і думок (когнітивна здатність), інформація стимулює різноманітні дії та види діяльності; знання беруться з даних і будуються на основі інформації, вони належать людям і схиляють їх до тих або інших дій в конкретних обставинах [23]. Таке визначення знань має практичний аспект. Звідси слідує, що постіндустріальне суспільство не можна характеризувати тільки як інформаційне. Як зазначалося вище, постіндустріальне суспільство можемо називати інформаційним із-за домінування інформаційних технологій.

Рис. 1. Підхід до розуміння постіндустріального суспільства (розроблено автором)

Доцільно провести паралель з природним світом, де розглядається "амеба", як одноклітинний, а "гідра" – як багатоклітинний організм, і, відповідно, "ні одна амеба не сконструювала гідри". Так, і в суспільстві жодна інформація, чи сукупність інформаційних технологій не здатні сформувати високорозвинене суспільство, яке потребує базових, ґрунтовних знань.

Країни із трансформаційною економікою, в тому числі й Україна, формуючи ринкову економіку і рухаючись до постіндустріального суспільства накопичили безліч проблем як в економічному, так і соціальному аспекті. Економічні проблеми пов'язані із недорозвиненістю ри-

нкових форм господарювання та активізацією глобалізаційних процесів, а соціальні, пов'язані із відмітанням прогресивних цінностей (які були створені в попередній економічній системі) та схильність до уявних цінностей (модерністських). Всі ці проблеми потребують подальшого дослідження.

На наш погляд, знання є тією точкою дотику, яка утворюється внаслідок двох одночасних процесів: формування ринкової економіки (зміна економічної системи), з одного боку, та рух в напрямку постіндустріального суспільства (новий цивілізаційний етап), з іншого (рис. 2).

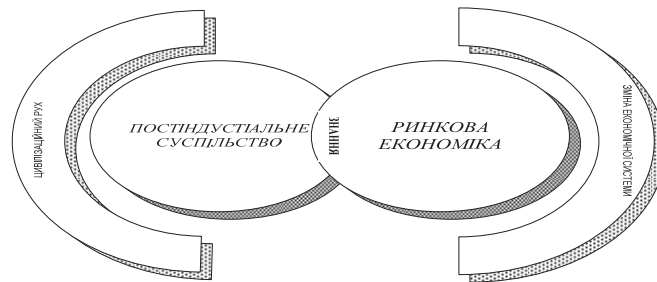

Рис. 2. Роль знань в процесі формування ринкової економіки та руху до постіндустріального суспільства

Самостійність та рішучість стають властивими якостями людини нової епохи. Необхідність швидко орієнтуватися в інформаційно-інтелектуальному просторі, швидко приймати рішення і організовувати впровадження їх на практиці потребують нової якості освіти, нових умов та способів їх надання. Динамічне суспільство, в якому постійно відбуваються якісні зміни, потребує і динамічної освіти. Ця властивість формується поняттям "навчання впродовж життя", яке в постіндустріальній економіці стає однією із головних рис освіти.

Нова освіта повинна навчити людину класифікувати і перекласифікувати інформацію, оцінювати її, змінювати категорії при необхідності руху від конкретного до абстрактного і навпаки, розглядати проблему з нової позиції. Учні та студенти повинні вчитися відкидати старі ідеї, знати коли і як замінювати їх новими. Суспільство майбутнього потребує широти поглядів, інтеграції наук, усвідомлення будь-якої проблеми загалом – незалежно від того, які аспекти вона включає. Специфіка сучасних технологій полягає в тому, що ні одна теорія, ні одна професія не можуть охопити весь технологічний цикл. Складна організація великих технологій призводить до того, що людині для успішної роботи та кар'єрного росту потрібно бути не тільки професіоналом, а й здібним активно і раціонально включатися в економічні процеси. Тобто володіти економічним мисленням.

"Економічне мислення, – зазначає В. Базилевич, – це сукупність поглядів, уявлень та суджень людини про реальну економічну дійсність, які визначають її господарську поведінку" [24, с. 34]. Вчений розмежовує економічне мислення на буденне та наукове. Зазначаючи, що буденне мислення є поверхневе, однобічне і безсистемне сприйняття людиною реальних економічних процесів, в результаті чого вона робить суб'єктивні, загалом помилкові, висновки та судження, щодо економічних проблем. Наукове мислення розглядає як всебічне та глибоке пізнання людиною економічної дійсності на основі використання наукових методів дослідження, які дозволяють розкрити сутність економічних процесів та об'єктивно оцінити їхню суспільну значимість й прогнозувати тенденції розвитку в майбутньому. Формування економічного мислення є складовою виховної функції економічної теорії. Сутність якої полягає у фор-

муванні в індивідів економічної культури; логіки економічного мислення та розуміння сучасних процесів; аналітичних здібностей, які забезпечують цілісне уявлення про функціонування економіки на національному та світовому рівнях; виховує у людей усвідомлення про те, що досягти професійних успіхів можна шляхом глибоких знань та наполегливої праці; здатності приймати рішення та відповідати за їх наслідки.

Економічна теорія є фундаментом економічної науки та теоретичним ядром всього комплексу економічних наук і вона повинна бути основною складовою освіти майбутнього, як в середній, так і вищій школі. Але реалії сьогодення свідчать про інше. При підготовці бакалаврів та магістрів різного фаху, у навчальних планах економічну теорію вилучено із циклу нормативних дисциплін і включено у вибіркочку частину, що робить її не загальнообов'язковою. Це спотворює формування наукового економічного мислення у майбутніх інженерів, дизайнерів, програмістів, медиків, математиків, біологів та інших спеціалістів, які відіграють провідну роль у формуванні постіндустріального суспільства. Не краща ситуація із викладанням економічної теорії в школі. З середини 90-х років в старших класах загальноосвітніх шкіл було введено курс з економічної теорії. Ми не враховуємо якості його викладання, але це була загальнообов'язкова дисципліна, навіть зовнішнє незалежне оцінювання в 2007-2008 роках було із даної дисципліни. В теперішній час ситуація погіршилась і в багатьох школах замість економічної теорії викладають курс "Фінансова грамотність". Наприклад, в 2012-2013 навчальному році у школах Києва, Харкова, Черкаса, Львівщини і Донецчини стартував пілотний проект з викладання десятикласникам фінансової грамотності. Його розробники – Університет банківської справи Національного банку України (м. Київ) спільно з проектом Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) "Розвитку фінансового сектору" (FINREP) [25]. Немає сумніву в необхідності підвищення рівня фінансової грамотності населення України, але, на наш погляд, це підсилює монетаристські позиції не тільки у фінансовому секторі економіки, а і у формуванні економічного мислення населення.

Формування постіндустріального суспільства це тривалий і творчий процес, який потребує часу та нау-

ково обґрунтованих стратегій економічного та соціального розвитку національної економіки. В Україні постіндустріальна економіка є вектором розвитку. По своєму змісту вона заснована на знаннях. Як зазначає О. Тоффлер "через те, що послаблюється необхідність у сировинному продукті, праці, часі, просторі та капіталі, знання стають основним джерелом розвитку економіки. У міру того, як це відбувається, цінність знань надзвичайно зростає" [26, с. 121].

Поряд із рухом до постіндустріального суспільства в Україні здійснюється процес формування ринкової економіки, який безперечно потребує наукового економічного мислення. Носії наукового економічного мислення продукують прогресивні ідеї які втілюються в національну економіку та сприяють економічному розвитку. Наші знання крапля, а незнання – океан, тому є чим жити і над чим працювати.

Список використаних джерел

- Новиков А.М. Постиндустриальное образование / А.М. Новиков. – М.: Эгвес, 2008. – 136 с.
- Белл Д. Прихід постіндустріального суспільства [Електронний ресурс] / Д. Белл. – Режим доступу: <http://www.philsoci.univ.kiev.ua/biblio/bell.html>.
- Drucker P.F. Post-Capitalist Society / P.F. Drucker. – Oxford: Butterworth Heinemann, 1993. – 204 p.
- Махлуп Ф. Производство и распространение знаний в США: пер. с англ. / Ф. Махлуп. – М.: Прогресс, 1966. – 462 с.
- Стоуньер Т. Информационное богатство : профиль постиндустриальной экономики, новая технократическая волна на Западе / Т. Стоуньер – М.: Прогресс, 1986. – 450 с.
- Thurrow L. Creating Wealth/ The New Rules for Individuals Companies and Countries in a Knowledge – Based Economy, New York: HarperCollins? 1999/ – 301 p.
- Кастельс М. Информационная эпоха. Экономика, общество, культура. – М.: ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
- Україна у вимірі економіки знань / Ю.М. Бажал, В.М. Геєць, В.П. Александрова та ін.; НАН України. н-т економіки та прогноз. – К.: Основа, 2006. – С. 27-38; 353-362.
- Базилевич В.Д. Интеллектуальна власність: монографія / В.Д. Базилевич, В.В. Ільїн. – К.: Знання, 2006. – 431 с.

Э. Прушковская, докторант
КНУ имени Тараса Шевченко, Киев

РОЛЬ ЗНАНИЙ В ФОРМИРОВАНИИ ПОСТИНДУСТРИАЛЬНОГО ОБЩЕСТВА: НАЦИОНАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

Статья посвящена исследованию роли знаний в процессе формирования постиндустриального общества. Доказано, что в основе его формирования в национальной экономике должны быть знания. Выявлена роль знаний и информации в постиндустриальном обществе, что приобретает особую актуальность после глобальной кризиса. Обоснована необходимость экономических знаний при одновременном движении к постиндустриального общества и формированию рыночной экономики.

Ключевые слова: знания, информация, экономика знаний, экономическое мышление, национальная экономика, рыночная экономика, постиндустриальное общество, рыночная экономика, цивилизационное движение.

E. Prushkivska, Doctoral Student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

A ROLE OF KNOWLEDGES IN OF POSTINDUSTRIAL SOCIETY: FORMING NATIONAL ASPECT

The article is devoted to the study of the role of knowledge in the process of formation of the post-industrial society. It is proved, that in a basis of its formation in the national economy should be knowledge. The role of knowledge and information in post-industrial society, which acquires special topicality after the global crisis. The necessity of economic knowledge while moving towards the post-industrial society and the formation of the market economy.

Keywords: knowledge, information, knowledge economy, economic thinking, the national economy, market economy, a post-industrial society, the market economy, civilization movement.

УДК 336.74

І. Радіонова, д-р екон. наук, проф.
КНЕУ імені Вадима Гетьмана, Київ

ТЕОРІЯ ФІНАНСОВОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ У ІНСТРУМЕНТАРІЇ СУЧАСНОЇ МАКРОЕКОНОМІКИ

Стаття присвячена аналізу змін інструментарію макроекономічної науки під впливом теорії фінансової нестабільності.

Ключові слова: фінансова нестабільність, макроекономічні дисбаланси, макропроденціальні правила.

Розвиток макроекономічної науки відбувається не лише в межах її мейнстріму, а й за участі теорій, які знаходилися поза мейнстрімом. З часом фундаментальні ідеї цих теорій стають особливо актуальними через зда-

10. Гальчинський А.С. Економічна методологія. Логіка оновлення : курс лекцій / А.С. Гальчинський. – К.: "Адеф-Україна", 2010. – 572 с.

11. Геєць В.М. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України: в 3 т. Т.1 Економіка знань – модернізаційний проект України / За ред. акад. НАН України В.М. Геєця, акад. НАН України В.П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б.Є. Кваснюка. – К.: Фенікс, 2007. – 544 с.

12. Грішнова О.А. Людський розвиток: навч. посіб. / О.А. Грішнова. – К.: КНЕУ, 2006. – 308 с.

13. Экономика цивилизаций в глобальном измерении: монография / Под ред. А.А. Пороховского, В.Н. Тарасевича. – Москва: "ТЕИС", 2011. – 768 с.

14. Маслов А.О. Інформаційна економіка: становлення, структура та теоретичне осмислення [монографія] / А.О. Маслов. – К.: Аграр медіа груп, 2012. – 432 с.

15. Иноземцев В.Л. "Экономика знаний сегодня и завтра / В.Л. Иноземцев.- На рубеже эпох. Экономические тенденции и их не-экономические следствия. – М.: ЗАО "Издательство "Экономика", 203 – 776 с. Клейнер Г.Б. Становление общества знаний в России: социально-экономические аспекты // Общественные науки и современность. – 2005. – N 3. – 56-69.

16. Макаров В.Л. Экономика знаний: уроки для России / Макаров В.Л., Варшавский А.Е., Козырев А.Н. // Концепции. – 2003. – N 1. – С.12-23.

17. Мильнер Б. Управление знаниями // Пробл. теории и практики управл. – 2008. – N 2. – С.106-119.

18. Чухно А.А. Твори: У 3 т. / НАН України КНУ ім. Т. Шевченка. Т. 2: Інформаційна економіка: теорія і практика. К, 2006. – 512 с.

19. Чухно А.А. Твори: У 3 т. / НАН України КНУ ім. Т. Шевченка. Т. 3: Становлення еволюційної парадигми економічної теорії. – 2007. – 712 с. Knight J. Institution and Social Conflict // James Knight. – New York : Cambridge University Press. – 1992. – P. 76–132.

20. Мертон Р. Социальная структура и аномия //Социология преступности (Современные буржуазные теории) Москва, 1966. Перевод с французского Е.А. Самарской. Редактор перевода М.Н. Грецкий. Издательство "Прогресс".

21. UNPAN United Nations Public Administration Network – Режим доступу: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un-dpadm/unpan041381.pdf>.

22. Економічна теорія. Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2006. – 631 с.

23. Матвійчук Ю. Школярів навчать фінансової грамотності: [електронний ресурс]. Вісник НБУ. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vnbu/2012_2/2012_02_17.pdf.

24. Тоффлер Э. Метаморфозы власти / Э. Тоффлер. – М.: АСТ, 2004. – 672 с.

Надійшла до редколегії 25.02.13

тність пояснювати нові явища. Такою є теорія фінансової нестабільності як система поглядів, що акцентує увагу на можливих негативних впливах фінансового сектору щодо реального та на фінансових диспропорціях.